

Lystra – opastusta ja elämyksiä Korkea Rannikon/Merenkurkun saariston maailmanperintökohteessa

Ruotsi ja Suomi kehittävät yhteisessä Lystra-hankkeessa Korkea Rannikon/Merenkurkun saariston maailmanperintökohdetta. Tärkeänä tehtävänä on tuoda esille uutta tietoa maankohoamisesta ja sen ainutlaatuisista jäljistä. Suunnittelemme uusia tapoja tiedon esittelyyn sekä digitaalisesti että luonnossa. Tavoitteena on saada maailmanperintökohteeseen lisää kävijöitä kestävästä kehitystä vaarantamatta. Lystra lisää myös ymmärrystä siitä, mikä tekee yhteisen maailmanperintömme maailmanlaajuisesti ainutlaatuiseksi.

Euroopan unioni rahoittaa hanketta Euroopan aluekehitysrahaston Interreg Botnia-Atlantican kautta, ja hanke on käynnissä vuoden 2020 loppuun saakka. Lisätietoja Lystrasta on osoitteessa <http://www.merenkurkku.fi/hankkeet/lystra/>

Lystran parissa työskentelee kuusi organisaatiota. Esittelemme ne tässä ensimmäisessä uutiskirjeessämme ja kerromme, mitä hankkeen tiimoilta teemme. Organisaatiot ovat Suomessa Metsähallitus, GTK, FGI ja Vaasan kaupunki ja Ruotsissa Västerbottenin lääninhallitus ja SGU. Vaasan kaupungin osuus painottuu hankekauden myöhempään vaiheeseen, ja siitä kerrotaan lisää eri uutiskirjeissä.

Kuva: Ann-Britt Pada

Metsähallitus Vaasassa hallinnoi Korkea Rannikon/Merenkurkun saariston maailmanperintökohteen Suomen osuutta. Metsähallitus on myös hankkeen omistaja, ja hanketta koordinoi Susanna Lindeman.

Metsähallituksen Lystra-työ on koostunut vuoden 2018 ensimmäisinä kuukausina etenkin hallinnollisista tehtävistä, jotta hanke saadaan käyntiin. Hankkeen erikoissuunnittelija Malin Henriksson aloitti työt huhtikuussa. Nyt olemme valmiit aloittamaan opastussuunnitelman teon ja sitä varten tarvittavat vierailukohteiden kartoitukset.

Toinen tärkeä urakka on digitaalinen kartta, josta tulee yksi hankkeen tärkeimmistä tuotteista.

Olemme alkaneet miettiä vaihtoehtoja digitaalista karttaa varten. Osittain kolmiulotteiseksi tehtävälle digitaaliselle kartalle on erilaisia teknisiä ratkaisuja ja vielä enemmän visuaalisia mahdollisuuksia. Koska tutustumme nyt vaihtoehtoihin, toivomme teiltä **vinkkejä hyvistä karttapalveluista!**

Tässä on muutama esimerkki:

[Suomenlinnan skyview](#)

[Suomenlinnan rakennushistoriallinen kartta](#)

[Geologiaa 3D-muodossa \(ruotsiksi\)](#)

[Cityplanner \(Korkea Rannikko, ruotsiksi\)](#)

[Geokartta \(ruotsiksi\)](#)

[Geotreat \(ruotsiksi\)](#)

[CesiumJS Demos \(englanniksi\)](#)

Kuva: Anders Dahlin

Västernorrlandin lääninhallitus hallinnoi

Korkea Rannikon/Merenkurkun saariston maailmanperintökohteen Ruotsin osuutta. Olemme monessa mukana myös sen osalta. Keskitymme nyt työstämään koko maailmanperintökohteen opastussuunnitelmaa, joka sisältää sekä Suomen että Ruotsin kohteet. Opastussuunnitelma antaa meille aluetta hallinnoiville välineen suunnitella strategisesti maailmanperintökohteen luonto-opastusta, siis sitä, missä ja miten kävijät pääsevät kokemaan maailmanperinnön parhaiten. Suunnittelemme syksyksi opastussuunnitelmaan liittyviä työpajoja sekä Ruotsissa että Suomessa, ja

pyrimme saamaan mukaan mahdollisimman monta maailmanperintökohteen toimijaa. **Otamme vastaan vinkkejä, keitä voisimme kutsua.** Suunnittelemme Korkea Rannikon kävijätutkimusta, jotta saisimme käsityksen siitä, mitä kävijät ajattelevat maailmanperintökohteesta tällä hetkellä. Muutaman vuoden kuluttua hankkeen päättymisestä toteutetaan seurantatutkimus, jotta näemme, onko hanke tuottanut tuloksia. Laskemme myös kävijöiden lukumäärän sekä autolaskureilla että henkilölaskureilla.

Lääninhallituksen osalta eniten hankkeessa tuleamme työskentelemään me kaksi, Patrik Bylund ja Anna Carlemalm. Tänä vuonna saamme joukkoomme myös Sigrid Sjösteen. Hän inventoi paikkoja, joissa epäilemme olevan simpukankuorien jäänteitä sisältävää sedimenttiä.

Kuva: Anders Dahlin

Sveriges Geologiska Undersökning SGU

käyttää paljon aikaa päivittämään nykyisen maalajikartan Lystran osalta. Kartassa näkyy muun muassa jälkiä jään vetäytymisestä sisämaassa. Kartan avulla voimme esitellä GIS-tasot, joissa on jälkiä jääkaudelta. GIS-tasojen avulla voidaan myös tarkastella erityispiirteitä, jotka ovat maailmanperintönimityksen perusteena. Tätä työtä tehdään yhteistyössä Västernorrlandin lääninhallituksen kanssa. Geologiset erityispiirteet luokitellaan ennen kaikkea yhdessä GTK:n mutta myös muiden yhteistyökumppanien kanssa. Esille tulevaa tietoa hyödynnetään myös olemassa olevien

vierailukohteiden läpikäynnissä, ja jos mahdollista, kohteita saadaan lisää. Tarkoituksena on esitellä myös paikat, joissa näkyy maailmanperinnölle tärkeitä erityispiirteitä, vaikka ne eivät olisi hyviä vierailukohteita.

Toinen SGU:n tärkeä tehtävä on alueen geologisen tarinan läpikäynti ja täydentäminen ja sen edistäminen, että se saadaan yleisön tietoon. Hankkeen tärkeänä tavoitteena on, että kävijät ja asukkaat voisivat kokea paremmin maailmanperintöalueen kauneuden ja arvon.

Alustavasti päivitetystä maalajikartasta näkyy useita yksityiskohtia ja erityispiirteitä, jotka eivät ole tulleet esiin alueen aiemmissa kartoituksissa. Teemme kesän aikana jonkin verran maastotyötä tarkistaaksemme ja parannellaksemme karttaa. Tutkimme maastossa sitä, miten erityispiirteet esitellään tietyille vierailukohteille ja voisiko kohteisiin tehdä selvennyksiä ja parannuksia, jotta ne houkuttelisivat kävijöitä. Työ tehdään Lääninhallituksen avustuksella.

Kuva: Seppo Lammi

Geologian tutkimuskeskus GTK tuottaa geologista materiaalia ja uusia teknisiä ratkaisuja, jotka ovat sovellettavissa geologian esittelyyn sekä kotimaisissa että kansainvälisissä kohteissa. Tuomme hankkeeseen viimeisimmän tutkimustiedon sekä innovatiivisia ideoita ja ratkaisuja geologisten ilmiöiden kuvaamiseen.

GTK on koonnut asiantutijaryhmän hankkeessa suunniteltujen tehtävien toteuttamiseen. Lystrassa työskentelevät pääasiassa Jari Nenonen, Satu Hietala ja Peter Edén.

Alueelta ja maailmanperintöön liittyvää jo olemassa olevaa aineistoa on käyty läpi ja koottu yhtenäiseksi tiedostoksi. Yhteistyö- ja suunnittelutapaaminen SGU:n hankehenkilöiden kanssa on sovittu pidettäväksi Korkealla rannikolla kesäkuussa. Odotamme innolla, että pääsemme toteuttamaan suunnittelemaamme maastokohteiden inventointeja.

Kuva: Tuija Warén

Finnish Geospatial Research Institute FGI on Suomen Maanmittauslaitoksen paikkatietokeskus, joka tekee tutkimus- ja asiantuntijatyötä.

Meidän tavoitteena Lystrassa on tuottaa paikkatietoaineistoja, jotka kuvaavat maa- ja merialueiden jakautumista Itämeren geologisen historian eri vaiheissa perustuen uusimpiin tietoihin. Tulemme esittämään tulokset käyttäjälähtöisissä opastekartoissa ja havaintoesityksissä, joiden tulee olla visuaalisesti vaikuttavia ja vuorovaikutuksellisia. Tuotteiden tarkoituksena on lisätä tietoisuutta ja kiinnostusta Korkean Rannikon/Merenkurkun

saariston maailmanperintökohdetta kohtaan.

Selvitämme parhaillaan yhtenäisen aineistokokonaisuuden muodostamiseen tarvittavien paikkatietoaineistojen saatavuutta Ruotsissa ja Suomessa. Suunnittelun alla on erilaisia lopputuotteita painetuista kartoista ja videoesityksistä interaktiivisiin web-karttoihin. Lisäksi maankohoamisen mallinnus on aloitettu. Viimeisintä tietoa maankohoamisnopeudesta on verrattu maannousumalleihin, joihin työ tulee keskittymään yhä enemmän.

FGI:n asiantuntijoita hankkeessa ovat Juha Oksanen, Maaria Nordman, Viljami Perheentupa ja Markku Poutanen.

Lystra ja maailmanperintö sosiaalisessa mediassa

Voimme yhdessä lisätä Korkea Rannikon/Merenkurkun saariston maailmanperinnön näkyvyyttä käyttämällä tunnuksia #högakusten #highcoast #kvarken #merenkurkku #maailmanperintö #worldheritage #unesco #botniaatlantica.

EUROOPAN UNIONI

Interreg
Botnia-Atlantica

Euroopan aluekehitysrahasto

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

GTK

MML
PAIKKA-
TIETO-
KESKUS FGI

Länsstyrelsen
Västernorrland

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut
Kultur- och bibliotekstjänster

SGU

Sveriges geologiska undersökning